

igro na citrah priložene note. Neha se z začetkom pesni o Stenjku Rasinu:

A i po kraj bilo morja sinjago,
a na ust Dona tihago
na krutom krasnom beregu.
A stojit tat slavnij Azov gorod,
na stjenoj bjelokamennoj,
i sobašnjami pangolnimi,
i so svami globokimi
i zemljanimi sokatami,
i z rogatkami željeznimi.
Seredi Azova goroda,
sut stojit temna temnica.

Zanimivo bi bilo še kaj izvedeti o tem prvem zbiratelju staroruske junaške pesni. Ime Kirša je brez dvoma maloruska okrajševalna oblika za Kiril, kakor Pavša od Pavel. V 36. pesni se sam izrečno imenuje tudi „Kiril Danilovič“. Najbrže je bil kozak, ker večkrat jako navdušeno in podrobno omenja hrabre čine kozaštva. Še težje kot njegov stan je dognati kraj, kjer se je rodil ali živel. V pesni „Tri goda Dobrinjuška stolvičal“, na strani 67, govori pesnik:

A i ne bilo Dobrini sest mjesjacov,
po našemu, po Sibirskomu slovét polgoda.

Toda v bilini „Vasilij Ruslajev“ na str. 73:

A i svjet u nas takogo pjevca,
v slavnem Novjedorodje,
suprotiv Vasilja Ruslajeva.

A v „Čurilu Igumeni“ na strani 383 se imenuje prebivavca Kijevskega:

„Da mnogo bilo v Kijevje Božjih cerkvjej,
a boljše togo počestnih monastirjej;
a i ne bilo čudjeje Blagovješčenja Hristova.
A u našego Hristova Blagovješčenja čestnago.
A bil u nas de Ivan ponomar.“

Toda nemogoče je dognati, kdaj govori prvotni pesnik, a kje je opazka zbiratelja. Brez dvoma je pa mnogo teh bilin prve ruske zbirke sibirskega izvora. To dokazujejo: 1. Vsebina mnogih bilin, ki se pečajo zlasti s sibirskimi dogodki. 2. Jezik. Tako na primer rabi rad samostalnik v ednini v imenovalniku mesto v tožilniku, na primer: stena projti, zima zimovat, noga izlomit; a v Jekaterinoburgu se govori še dandanes: šuba zašit, voda nalit, itd. Dalje ima mnogo besed, ki se rabijo samo v Sibiriji, na primer „Oni jezdili za zverjami oblovami.“ — Ablava (po mongolsko in po mandžursko „uba“ in „abalamoj“) je neko orodje, katero rabijo sibirski kočujoči narodi pri lovu na zverino. Takih primerov bi bilo mogoče še veliko navesti.

Moremo torej reči, da so biline iz najstarejše ruske zbirke večinoma v bližnji zvezi s Sibirijo, zlasti spominja jezik na okolico okrog Irkutska.

Drugo vprašanje bi bilo, v katerem času so bile zbrane?

Jezik, ki je popolnoma velikoruski, dalje vsebina bilin in note, ki so jim priložene, pričajo, da so te biline zložene veliko pozneje, kot bi se imeli vršiti dogodki, katere opevajo, namreč v časih velikega kijevskega kneza Vladimirja Prosvetitelja.

Iz tridesete pesmi, kjer se spominja pesnik rojstva carja Petra I. in rabi pri tem besede: „Svjetel, sadošen Car Aleksej Mihajlovič“, a še mnogo bolj iz biline o „Atamanu Floru Minajeviču“, v kateri se hujuje ta ponosni načelnik donskih kozakov, da jim

ANDREJ HLINKA, SLOVAŠKI MUČENIK

je prepovedano veslati po Donu in piše na carja Petra I. prošnjo, da bi se jim to spet dovolilo, se more sklepati, da zbirka ni nastala pred prvimi desetletji XVIII. stoletja.

Prvo zbirko ruskih bilin je torej sestavil najbrže kak kozak, po imenu sklepati Malorus, proti sredi XVIII. stoletja, a biline same so nastale po raznih krajih ruskega cesarstva, večinoma menda v Sibiriji; po svoji obliki in jeziku niso veliko starejše kot zbirka, a po vsebini sežejo do najstarejših časov. Morda jih je Kirša Danilov predelal in prikrojil svojemu času, seveda na veliko škodo njihove slovstvene in zgodovinske vrednosti.